

Autor: Katarzyna Cieplińska-Olejniki

Temat: Studencka rewolta czy bunt pokoleń? Marzec '68 we Wrocławiu

Scenariusz jest przeznaczony do realizacji w szkole ponadgimnazjalnej, na lekcji historii

Liczba uczniów: klasa

Czas trwania lekcji: 2 x 45 minut

Cel lekcji

Uczeń:

- potrafi podać przyczyny i scharakteryzować przebieg wydarzeń marcowych 1968 roku w Polsce oraz wykazać ich ścisły związek z wydarzeniami we Wrocławiu;
- przedstawia sposoby działania władz i wyjaśnia ich represyjny charakter;
- przedstawia i ocenia różnorodne reakcje społeczeństwa;
- wskazuje wieloaspektowe następstwa wydarzeń marcowych;
- wykorzystuje do tworzenia narracji historycznej teksty źródłowe i statystyczne.

Metody dydaktyczne

- rozmowa nauczająca,
- praca pod kierunkiem nauczyciela z tekstem źródłowym,
- praca ze źródłem statystycznym,
- dyskusja pod kierunkiem nauczyciela.

Struktura lekcji

Część organizacyjna lekcji trwająca 5 minut:

- przedstawienie założeń merytorycznych zajęć,
- przekazanie materiałów pomocniczych.

Część I

Wprowadzenie: rozmowa nauczająca – informacje o sytuacji międzynarodowej w 1967 roku

- wojna sześciodniowa i jej wpływ na kampanię antysemicką w Polsce,
- początek rewolty studenckiej – zdjęcie *Dziadów* w reżyserii Dejmkę w Teatrze Polskiego w Warszawie.

Polecenia dla uczniów

A. Na podstawie wspomnień Cezarego Kaszewskiego (Przegląd Uniwersytecki Nr 3 marzec 1998, s.7):

1. Wyjaśnij, w jakich okolicznościach dotarły do Autora informacje o sytuacji w Warszawie po zdjęciu *Dziadów* Dejmkę.
2. Przedstaw stanowisko studentów i rektora UW Alfreda Jahna wobec dalszego protestu.

B. Na podstawie tekstu rezolucji uchwalonej na 48 godzinnym wiecu okupacyjnym studentów wrocławskich uczelni:

1. Rozstrzygnij, czy studenci wrocławscy dążyli w Marcu 1968 roku do obalenia władzy komunistycznej. Odpowiedź uzasadnij.
2. Przedstaw skład społeczny strajkujących studentów wrocławskich uczelni,
3. Wyjaśnij polityczne znaczenie punktu 8.
4. Wymień społeczne i ekonomiczne postulaty strajkujących studentów.

C. Na podstawie wspomnień Władysława Sidorowicza i wiedzy własnej wymień represje, jakie spotkały uczestników studenckich protestów (Przegląd Uniwersytecki Nr 3 marzec 1998).

Część II

Polecenia dla uczniów

Na podstawie fragmentu tekstu Włodzimierza Suleji „Dolnośląski Marzec’68. Anatomia protestu” i wiedzy własnej:

1. Wyjaśnij polityczne i społeczne tło antysemickiej kampanii władz komunistycznych w Marcu 68.

2. Antysemityzm czy posłuszeństwo wobec władz? Przeprowadźcie dyskusję na temat przyczyn kampanii antysemickiej w polskim społeczeństwie.

*„(...)Teza o „syjonistycznym spisku” wymagała uwiarygodnienia, stąd, jak się zdaje, prowadzono poszukiwanie jego ogniw również w terenie. Z punktu widzenia kierownictwa SB – zapewne z sukcesem... Raporty dla warszawskiej centrali miały służyć do wzmagania presji na partyjne kierownictwo w celu doprowadzenia do końca procesu „oczyszczenia aparatu państwowego z elementów antysocjalistycznych”, utożsamianych z „syjonistami”. Powoływano się na opinie formułowane praktycznie we wszystkich grupach i środowiskach zawodowych. W początkach kwietnia wskazywano na „problem, iż syjoniści zajmujący intratne stanowiska z reguły są ludźmi niekompetentnymi fachowo, a interes społeczny mierzą korzyściami osobistymi. Prowadzą oni również politykę szybkiego »awansowania« ludzi swego pokroju, co w konsekwencji – ubolewano – przynosi Polsce znaczne straty”. Alarmowano, iż „grupy robotnicze większych zakładów” (takich jak „Pafawag” i „Dolmel”) są zaniepokojone tym, iż „usuwa się tylko osoby podrzędne, zaś odpowiedzialne za tolerowanie ich działalności nadal pozostawiają [!] na stanowiskach, przynosząc szkodę Polsce”. Wywody te wzbogacano obserwacjami odnoszącymi się do kwestii zewnętrznych; na podstawie opinii formułowanych przez „niektórych dziennikarzy” zwracano uwagę, że „istnieje powiązanie między syjonistami w Polsce a syjonizmem międzynarodowym, o czym świadczy chociażby fakt rozpętania kampanii antypolskiej przez Izrael i pewne koła w USA i NRF”(...)” (Włodzimierz Suleja, *Dolnośląski Marzec '68. Anatomia protestu*, Warszawa 2006)*

Materiały dydaktyczne

1. Przegląd Uniwersytecki Nr 3 marzec 1998, ss. 7– 8 [w:] http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/34368/PU_1998_03.pdf
2. Rezolucja uchwalona na 48-godzinnym wiecu okupacyjnym studentów uczelni wrocławskich 14.03.1968 [w:] Sygnatura AZD-MF-447 <http://archiwum.zajezdnia.org/indexpro.php?tytulx=%22Marzec%201968%22>
3. Włodzimierz Suleja, *Dolnośląski Marzec '68. Anatomia protestu*, Warszawa 2006 , ss 235–236 [w:] http://arch.ipn.gov.pl/ftp/pamiec_ebooki/Dolnoslaski_Marzec____68__Anatomia_protestu.pdf

Proponowana praca domowa

Rozstrzygnij, czy bunt polskich studentów w Marcu '68 można uznać za część rewolty młodzieżowej roku 1968 w Europie Zachodniej i USA. Wskaż podobieństwa i różnice.